

Aramızdan Ayrılanlar

Ömer Köse

1947-2005

5 Mart 2005 günü Muğla Üniversitesi Matematik Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ömer Köse genç sayılabilecek bir yaşta bizleri terketmiştir. Diferansiyel geometride yirmi kadar yayını bulunan Ömer Köse aynı zamanda, yazılanlardan da anlaşılacağı üzere, öğrencileri tarafından çok sevilen bir öğretim üyesiydi. Matematik Dünyası sevenlerine ve ailesine sabır diler.

Özgeçmiş

1947'de Fethiye'nin Bozyer köyünde doğan Ömer Köse, ilköğrenimini köyündeki ilkokulda

tamamlar. 1959'da Isparta Gönen İlköğretmen Okulu'nu kazanarak beşinci sınıfın sonuna kadar bu öğretmen okulunda okur. Beşinci sınıfın sonunda, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Hazırlık sınıfına seçilir. 1965'te Ankara Üniversitesi Fen Fa-

kültesi Matematik Bölümü'ne girer ve 1969'da mezun olur. Aynı yıl Artvin Lisesi'ne atanır. İki öğretim yılı çalıştıktan sonra 1971'de Atatürk Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü'ne asistan olarak girer. Doktora çalışmasını Ankara Üniversitesi'nden Prof. Dr. H. Hilmi Hacısalihoğlu'nun yanında yapar ve 1975'te geometri dalında "Çizgiler Uzayında Yörünge Yüzeyleri" adlı teziyle doktorasını tamamlar. 1979'da Columbia Üniversitesi Makine Mühendisliği profesörlerinden F. Freudenstein'in yanında araştırma yapmak üzere 19 ay kadar kalarak hareket geometrisiyle ilgili konularda çalışır. 1982'de "Sabit Genişlikli Eğriler ve Yüzeylerin Bazı Özellikleri" adlı teziyle geometri dalında doçent olur. 1985'te D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Matematik Anabilim dalına atanır. Merkezi Yabancı Dil Sınavına Kasım 1987 döneminde girer ve bu sınavda başarılı olur. 1989'da aynı kurumda profesör olur. 1991'de yeni açılan D.E.Ü. Matematik Bölümü'ne geçer. 20 Ekim 2003'te Muğla Üniversitesi Matematik Bölümü Geometri Anabilim dalında görev alır ve vefatına kadar bu kurumda çalışır.

Evli ve iki çocuk babasıdır.

Bedia Akyar Moller'den

Hiç konduramadım. Herkesin başına geleceğini bilmeme rağmen, canım hocamın başına bu kadar erken gelebileceğini bir türlü düşünemedim.

Ömer Köse'yle tanışmam akademik kariyere karar vermemle oldu. Bende bıraktığı ilk izlenim ters ve ürkütücü olduğuydu. Lafını esirgemez, söyleyeceğini uzun yoldan değil doğrudan söylerdi. Mitoloji ve politika sohbetlerimizin tadı hâlâ damağımdadır. Onu kendime hep yakın hissettim. Hararetli tartışmalarımız birbirimizi daha iyi tanımamıza yardımcı oldu. Bana azimli, çalışkan ve pozitif olmayı öğretti. Zor anlarımda hep destek oldu. Zamanla aramızda baba kız yakınlığı oluştu. Abide Teyze'yi, Sara'yı, Defne'yi kendi ailem gibi sever oldum.

Yurtdışına doktora yapmak için gitmek istediğimde bana destek oldu ve moral verdi. Döndüğümde çok kısa bir dönem bile olsa beraber çalışabildik.

Farklı bir insandı. Çok dalgındı. Odasına girildiğini on dakika sonra farkedirdi, çayını, kahvesini çatala karıştırdığı olurdu.. İlk zamanlar garip bulsam da sonra benimsedim. Bazen odasına girip yarım saat bir makaleye baktığım, sonra da sanki bir matematik tartışmasının ortasında kalmışız gibi devam ettiğimiz çok olmuştur.

Lie grup ve cebirlerini onun sayesinde öğrendim. Yüksek lisansımda küre üzerinde hareketi çalışırken bana Lie grup yapısını öğrenmem için ısrar etmişti. Doktoramı farklı bir konuda yapmama rağmen Lie grup kavramı hep karşıma çıktı. Yeni öğrendiğim konuları kendisine anlatmamı ister ve kafamda ampul yakan isabetli sorular sorardı. Kendisinden çok şey öğrendim.

Ömer Köse'yi tanımaktan, onunla çalışmaktan çok mutluluk duydum.

Her şey için çok sağol canım hocam. Hep aklım ve kalbimde olacaksınız.

SENİ UNUTMAYACAĞIZ

Celal Cem Sarıoğlu / Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Ömer Köse'yi 2000 yılının bahar aylarında diferansiyel geometri dersinde tanıdım. Derslerine genellikle anlatacağı konunun hikâyesini anlatarak başlar, dersin ilerleyen saatlerinde öğrencilerin sıkıldığını hissettiği veya konuyla ilgisi olmayan bir soru geldiği an birkaç saniye durur ve ortama uygun bir fıkra veya hikâye anlatır ve sonunda hep anlatacağı konuya bağlardı. Öğrencileri ve arkadaşları tarafından esprili kişiliği, kıvrak zekâsı ve çalışma alanına hakimiyetiyle tanınırdı.

2001'de, yüksek lisans aşamasında kendisiyle çalışmaya başladım ve 2002-2003 eğitim yılında da asistanlığını yaptım. Bu yıllarda kendisini ve ailesini yakından tanıma fırsatım oldu. İyiliksever, hoşsohbet bir insandı. Matematik aşkıyla dolu bir bilim adamıydı, öyle ki, kafasına bir matematik problemi takıldığında, kendini probleme verir ve o an odasına girenin farkına bile varmazdı. Problemi çözdüğü an, koltuğunda arkasına yaslanır, sonra problemi çözmüş olmanın verdiği neşeyle problemin çözümünü anlatırdı.

Odasında birlikte çalıştığımız ve üzerinde çalıştığı makalenin grafiklerini çizdiğimiz bir gün, kendi el yazısıyla yazdığı ve üzerinde denklemler olan birkaç sayfa uzatıp, "Regle yüzeylerle ilgili çalışmalarımda hep dual sayıları ve dual birim vektörleri kullandım ama dual birim kürenin nasıl bir şey olduğunu da hep merak etmişimdir. Bana dual birim kürenin çizgiler uzayındaki karşılığını çizebilir misiniz?" diye sormuştu. Çizimleri tamamladığımızda dual birim kürenin çizgiler uzayında düzlemler, tek kanatlı hiperboloidler ve Möbius şeritlerinden oluştuğunu söylediğimizde, tıpkı bir çocuk gibi sevindiğini ve çıktılarını alıp keyifle arkadaşlarına bir hafta boyunca gösterdiğini asla unutamam.

İzmir'deki evlerinde yediğimiz bir akşam yemeği sırasında öğrencilik yıllarını ve o yıllarda yaşadığı sıkıntıları anlatmıştı. O gece eşi Abide Hanım, Ömer Hoca'nın 1979'da araştırma yapmak için gittiği California Üniversitesi'nde çalışmaya çok daldığı için mektup yazmayı unuttuğunu, kendisine ancak konsolosluk kanalıyla ulaşılabildiğini anlatmıştı...

Matematik onun için her şeydi, nerdeyse eşine ve kızlarına verdiği kadar değer verdi matematiğe.

2003 yazında Muğla Üniversitesi Matematik Bölümü'ne geçeceğini söylediğinde bizleri biraz üzümüştü, ama olsun, gene de aradaki mesafeye karşın doktora çalışmalarımızda bize destek olmaya devam edecekti. Nitekim 2004'te Sakarya Üniversitesi'nde düzenlenen II. Geometri Sempozyumu'na iki bildiriyle katıldım. Bildirilerden biri kendine aitti. Diğerini hep birlikte hazırlamıştık. Biraz rahatsızlanmasına karşın, uzun zamandır sempozyumlara katılmadığını, dolayısıyla ortak hazırladığımız sunumu kendisinin yapmak istediğini belirterek her iki bildiriye de sundu. Arkadaşlarına ve meslektaşlarına çalışmalarını sunmuş olmanın verdiği mutluluk rahatsızlığını unutturmuş olmalıydı ki sunum sonrası gözlerinin içi gülüyordu.

Ölümünden yaklaşık 15 gün önce bölümümüze gelmişti. İlk doktora öğrencisi İlhan Bey'in odasında biraz oturduk. Yüzü biraz solgun görünüyordu. Elinde 8-10 sayfalık kendi el yazısıyla yazdığı bir tomar kâğıt vardı, basıma kabul edilen makaleleriyle ilgili yapılması gereken birkaç düzeltme ve eklenmesi gereken notlardı bunlar. O gün orda biraz konuştuk sohbet edip vedalaştık. Ertesi hafta öğrencilerin kayıtlarının yenilenmesinde görevim olduğu için o hafta

düzeltilmelerle pek ilgilenemedim. Sonraki pazartesi tam bütün işleri tamamladım şu düzeltmeleri yapayım da haftaya pazartesi de Muğla'ya gidip kendisine teslim edeyim derken, yoğun bakımda olduğunun haberi geldi. Ne olduğumuzu bilemedik, hemen hastaneye koştuk, iyileşmesi için dualar ettik. Ama 5 Mart gecesi üzücü haberi öğrendik. Var mıydı böyle bizleri bırakıp gitmek...

Ah be hocam çalışmak için planladığımız gün cenazene katılmak da varmış kaderimizde. Ama sen merak etme hiçbir çalışman yarım kalmayacak! Sizi hep masanızın başında, çalışmalarınıza dalmış bir şekilde ve sonunda problemi çözmüş olmanın vermiş olduğu hazla, neşeyle güldüğünüz dakikalarınızla hatırlayacağım.

Toprağın nurla dolsun, ruhun şad olsun Ömer hocam!

BİRİCİK BABAMA

Yük. Mimar Sara Köse Yıldırım

O beyaz odadan her çıkışında, artık yapılacak bir şey olmadığını söyleyen doktorun biz buradan seninle şakalaşarak çıktığımızda ne kadar şaşıracağını düşünüyordum. Böyle demesi çok doğaldı, çünkü seni tanımıyordu. Fethiye'nin Gökben köyünde başlayan sade hayatını nasıl bir azim, inat ve çalışkanlıkla değiştirdiğini, çıplak ayaklı bir köy çocuğuyken kendine tanınan en ufak fırsatları değerlendirerek genç yaşında dünyanın en iyi matematikçilerinden biriyle çalışmak uğruna yol, iz, dil bilmeden yollara düşüşünü, ve daha sonraki yıllarda bu inat ve azimle ne kadar büyük çalışmalara imza attığını bilmiyordu. Ama ben biliyordum, sen çabuk pes etmezdin...

Ne yazık ki doktor haklı çıktı... Hayatında her işini zamanında yapan benim biricik kahramanım, sevgili babam ölüme zamansız gitti. Erken ama kendi deyimiyle "ağaçlar gibi ayakta"... Ben, kardeşim, öğrencilerin, asistanların, ağaçların, güllerin, heykellerin, kitapların, yusuftuk kuşların, "sabit genişlikli eğrilerin", "dual birim küren ve içindeki kobra" hepimiz yetim kaldık...

Şimdi bize kalan acı ve koyu bir yalnızlık... Beni üzenin ne olduğunu bile kestiremiyorum. Babamı mı kaybetmek yoksa en iyi dostumu mu? Yoksa hayata dayanamadığım zamanlar sığınacağım kucağın artık başka bir boyutta olması mı? Belki de artık bana elma kabuklarından Möbius şeridi yapamayacak olman...

Ciddiyetle şakayı, zekâyla çalışkanlığı, kendi değerini bilmekle mütevazılığı bu kadar güzel dengeleyebilen bir insanın kızı olmaktan gurur duyuyorum. Salonumun her tarafında formüllerle dolu saman kâğıtlarının ortasında kahvaltı ederken karşımda oturan babamın önceki gece biz mışıl mışıl uyurken kendini halsiz bırakan hastalığına rağmen yirmi saat çalışarak yedi yüz yıldır çözülemeyen bir problemi bu masada çözüşünü ve sonra da hiçbir şey olmamış gibi davranmasını düşününce içimden matematik dünyası adına önünde saygıyla eğilmek gelmişti. Ne büyük çalışmalar yaptığını onun ağzından duymamız çok zordu.

Yeni bir çalışmasını tamamladığını ve bunun değerini ancak onu çok iyi tanıyanlar derin bakışlarının içinde hafifçe yanan ışıltıdan anlayabilirdi.

Onun gözünde, yaşam ve doğa, matematik için sınırsız bir kaynaktı. Gelişmiş algılama ve gözlem gücü ve sigara tiryakiliği sayesinde, evimizde bulunan sabit genişlikli bir eğri olduğunu o güne kadar kimsenin bilmediği en gözde kül tablasını doktorasında kullanmış, ve o kül tablası yıldan yıla ailemizin sabit genişlikli eğrisi olarak her yere bizimle taşınmıştı. Daha sonra Möbius şeridiyle ilgili çalışmalar yaparken de, yediği her elmanın kabuğuyla Möbius şeridinden iki bilezik yapar, kardeşimin ve benim kollarımıza takardı. Hastalık yakasına yapışıp kolumuzda Möbius şeridinden bileziklerle gezdiğimiz mutlu günlerimiz geride kaldığında ise matematik onun için yaşam kaynağı olmuştu. "Dual Birim Kürenin" içinden fırlayıp gelen kobra en umutsuz zamanlarında babama hayat enerjisi vermişti.

Bana doğru bildiğim yolda sonuna kadar kendi fikrimi savunmayı, çıkarlardan uzak onurlu bir yaşamı, akıllı, cesur, adaletli ve demokratik olmayı, sevgimi göstermeyi öğrettin. Hayatla nasıl baş edileceğini senden öğrendim. Ölümle baş etmeyi öğretmeden neden bu kadar erken çıktın bu yolculuğa? Ne zaman ihtiyacım olsa insancıl, adaletli, şakacı ve mütevazı karakterinle ışığım oldun. Şimdi hayatımın en zor sınavında ışıksız kaldım babacığım...

Ve birdenbire çöktü gökyüzü
Karanlığa gömüldü bütün umutlar
Bulutlar ağladı gümbür gümbür
Yağmurlar tepindi çatılarda
Rüzgar yerden yere attı kendini
Yırtıldı yüreğim, kanadı içim...
Bir ateş düştü göğsüme
Alev alev
Yandı gözlerim, yandı ellerim
Ve uğursuz bir mart akşamı
Öylece kalakaldım
Sessiz, sensiz ve çaresiz...

HEY GİDİ PATRON...

Ahmet Özçelik / Dokuz Eylül Üniversitesi
1993'te Buca Eğitim Fakültesi'ne geldiğim yıl tanıştım Ömer Köse'yle. Kısa sürede gelişen arkadaşlık ilişkilerimiz ailece görüşmelere dönüştü. Nice güzel günler geçirdik, Eğitim Fakültesi'ndeki diğer arkadaşlar, onların aileleri ve Ömer Köse'yle ailesi birlikte.

Arkadaşlar arasında "Patron" diyorduk ona. Hani o bilinen anlamda değildi onun patronluğu. Matematikçiden patron olur mu bilmiyorum ama yine de patrondu o, belki matematiksel birikimi, sevgi doluluğu, insan sevgisi birikimiydi onu patron yapan. Özünde hiç itiraf etmemesine rağmen o da hoşlanıyordu "Patron" denmesinden.

12 yıl süren arkadaşlık sürecinde yazmakla bitmeyecek kadar çok güzel anılar yaşadık onunla. Birini anlatacağım onu şimdiden özleyerek.

Patron odasına geldiğinde telefonla beni arar ve kahve içmeye odasına çağırırdı. O gün yine kahve içmeye çağırıldı. Yarım saat sonra odasına gittiğimde yine kendinden geçmiş ve kafasında kurduğu probleme dalmıştı. O durumda ne geleni görür ne de konuşulanları duyardı. Bunu bildiğim için, ben odasında kahvemi yaptım, oturup içtim ve odama döndüm. Aradan yaklaşık yarım saat geçmişti ki, çalan telefonumun hattında Patron'un sesi: "Daha ne zaman geliyorsun kahve içmeye!" diyordu. Belli ki Ömer Hocamız kafasındaki soruyu yeni çözümlenmiş neşesi yerine gelmişti.

Ruhun şad olsun... Hey gidi Patron hey!

Gonca Onargan'dan

Değerli arkadaşım, hemşerim Sayın Prof. Dr. Ömer Köse'yi kaybetmenin derin üzüntüsü içindeyim. O iyi bir insan, değerli bir bilim adamı ve amansız bir eleştirmendi. Aramızdan çok erken ayrıldı. Tüm matematikseverlere ve kederli ailesine sabır ve başsağlığı dilerim.

Seni daima sevgiyle hatırlayacağım. Allah rahmet etsin! Rahat uyu !

Şennur Somalı'dan

Bizlere pek çok yönden emeği geçen ve birlikte yaptığımız çalışmalarımız sırasında geceyarıları uyanıp da "aklıma başka bir çözüm geldi" diyerek telefon eden değerli hocam Prof. Dr. Ömer Köse'nin sesini hep özleyeceğim. Kendisini sevgi ve saygıyla anıyorum.

İlhan Karakılıç'tan

Bilim adamlarının dalgınlıklarını anlatan hikâyeler çoktur. Bunun bir örneğiydi Ömer Hoca. Aklına takılan bir problemi çözene kadar sanki hayata mola verirdi. Ömer Hoca'nın gece uykusunda kalkıp yakaladığı bir ipucunu not ettiği, çalışırken yemek yemeyi unuttuğu, saati unutup gece saatlerinde binada kilitli kaldığı, otobüslerde aklına takılı kalan problemle uğraşırken nice son duraklara gidip şoför tarafından "amca inmeyecek misin?" denildiği, ders anlatırken süreyi unutup dersi blok yapıp bir yarım saat de fazladan öğrencileri sınıfta tuttuğu (ki öğrenciler de dersin keyfinden ve Ömer Hoca'nın kendini derse kaptırmasından zamanı hatırlatmazlardı) bilimsel dalgınlıkları hep birer hoş anı olarak kaldı. Her an azimle yazılmış bir hayat gördük biz Ömer Hoca'da. Kalplerde yaşayacak...